

„Edinost“

z vsakega enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročilna znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Narodnino se plačuje naprej. Na naročbe brez priložbe se narodnina se uprava iz ozira.

Do tobakarnah v Trstu se prodajajo poštomorne številke po 6 stotink (3 nvd.); v Trstu pa po 8 stotink (4 nvd.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Narodnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Narodnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carinca št. 12. Upravištvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3. H. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Dva razgovora.

II.

Pogovor dopisnika »Peterburških Vedomostij« z generalnim tajnikom češke sokolske zveze, z drom. S e h e i n e r j e m, se je taknil najprej nemških novic. Dr. Scheiner je povdarjal, da nemške novine lažejo in pačijo dejstva, kedar je govor o Čehih. Naravno, mi smo preponosni, da bi se zanimali za vse te gajusnosti; no, žal, nemške novine se pri Vas, v Rusiji, neprimerno bolj čitajo, nego naše, češke; tako dobivate od nas nepravilno predstavljene. Mi smo srečni, da je prišlo sedaj, ob sokolskih slavnostih, med nas tudi nekoliko ruskih novinarjev, ki se neposredno seznanjajo z nami, s Čehi, in ki pravico povedo o nas.

Dopisnik obžaljuje, da rusko novinstvo ni dovolj razvito, da bi moglo imeti povsod dovolj dobrih dopisnikov. Praga, žal, ne igra važne vloge v političnem pogledu, kakor trdi ruski poročevalec.

V resnici, odgovarja dr. Scheiner, Vi, Rusi, ne poznate Čehov dovolj. Mi, Čehi, težimo k Rusiji in Rusom, in Vi ne najdete Čeha, kateri bi ne bil oduševljen z mislijo o slovanskem ujedinjenju.

»Oprostite, doktor, kako si predstavljate Vi to občešlovansko ujedinjenje, in kaka podstava naj bi bila temu?«

»Natančne slike bodočnosti vam jaz ne morem naslikati; no, mi Čehi verujemo in se nadejamo, da kadar koli nastane doba, ko izginjejo meje, ki nas razjedinjajo, in se vsi slovanski narodi zlijejo v jedno veliko in mogočno celoto. In naj se to izvrši na kateri koli podstavi in ob katerih koli pogojih, mi pojdemo prvi temu naproti, zato, ker smo mi dejansko pravi in bezkoristni panslavisti.«

V »Politik« — pravi ruski novinar dalje — sem čital v članku o slavnostih tudi to-le frazo: »Jedina misel, da se nahaja velika in vsemu svetu ukazujoča Rusija, daje nam nadejo, da naš češki narod ne pogine nikdar. Ali ste tudi Vi, g. dr., pripravljene podpisati se pod frazo?«

»Bez pogojno!«

»Tudi Vi ne dopuščate misli, da Rusija v interesih svoje više politike morda pozabi na to, da Čehi so rodni jej slovanski narod,

in dopusti Vašo pogibelj, ne da bi podjela (podvzela) kaj odločnega v Vaše spasenje?«

»Nikakor, take misli ne morem dopustiti.«

»No, povejte mi, g. dr., ako Vi tako silno verujete v velikodušje Rusije, ali verujete Vi tudi v njeno nesebičnost? Jaz govorim to v tem smislu, da se, dovolite, ob občešlovanskem »ujedinjenju« Češka more pokazati v pogledu na Rusijo v istem položaju, kakor se nahaja sedaj Poljska?«

»Jaz Vam odgovorjam na to vprašanje kratko in popolnoma odkrito: ako bo že taka naša osoda, hočemo biti rajši rusifikovani, nego germanizovani.«

»Povejte mi, g. dr., kje nahajate svojega hujšega nasprotnika: na severu ali na jugu?«

»Seveda na severu. Velikonemški Nemci nas sovražijo z vsjo dušo, in ne morejo pričakati trenutka, da bi nas ob prvi priliki pogoltnili v celoti. Jaz se ne bavim še dolgo s politikom, ali to, da nas Nemčija hoče pogoltniti, je jeden iz vzrokov, da se trudimo na korist nadaljnega obstanka Avstrije v njenih sedanjih oblikah.«

Dopisnik popraša nadalje češkega rodoljuba, zakaj se avstrijski Slovanci ne okoriščajo na tem, da so v večini, in da ne vržejo s sebe občega pritiska.

»O, ako bi bilo možno doseči jedinstvo med slovanskimi narodi, ki sestavljajo avstrijsko cesarstvo, bili bi mi prišli že daleko! — Žal, da je preveč točak nesoglasja.«

Tudi z dr. Scheinerjem se je ruski dopisnik dotaknil ustanovitve ruskega konzulata v Pragi. S tem je bil završen dolgi razgovor, iz katerega smo posneli le bolj politične točke.

* * *

Oba navedena razgovora so nemški listi omenili, a tako, da so oba zmešali, kakor da bil jeden sam, in da so podtaknili v usta dra. Podlipnega to, kar je izrazil dr. Scheiner. To preobračanje pa se je izvršilo radi tega, da bi mogli prvega bolj očrniti, ker je dr. Podlipny bolj znana politična oseba.

Nemški listi pri nas in v Nemčiji večkrat zatajujejo ponavljajoče se dejstvo, da se v Velikonemčiji vmešavajo v notranje stvari našega cesarstva. Kar se dostaje zasnovanja mesta ruskega konzulata v Pragi, je dr.

Stari Johan je zrahljal s kolicem krtovino v bližini, pograbil vlačne zemlje v perišče in jo odnesel na pogorišče. Zašumelo je, kakor bi potuknil gorko železo v vodo, in s pepelom pomešan dim se je dvigal, ko jo je vrغل v ogenj. Prinesel jo je še par dobrih pestij, in o žrjavici ni bilo sledi več.

Ondu izpod zida je vzel pod pazduho staro, z raznobarvnimi cunjami zakrpano vrečo, ki jo je bil prinesel seboj, da bi se v slučaju dežja ogrnil žnjo, in odšel proti vrzeli, kjer ga je pričakovala goved.

Mrak je nastal. Iz vaškega zvonika sem je zapel zvon »Zdravo Marijo«, in glas njegov se je razlegel mileje ali glasneje, kakor je ravno potegnula sapa, in izgubljal se v tmini.

Johan se je odkril in se prekrižal; molil je — angeljevo češčenje.

* * *

In minula je zopet vrsta let. Po »Rovnjaku« je vozil Županov Lojze obilen polovnjak belega »vipaveca«; vozil je počasi, ker je šlo na vkreber in konj tudi ni bil več spočit. Nekaj časa je hodil zraven konja, a pozneje sel zopet na voz — in polagoma — ker se je bilo že zvečerilo — zadremal.

Vrhu »Rovnjaka« pa je stopil neznan mož, ne da bi bil rekel ni besedico, na voz

Podlipny naravnost povdarjal, da jeden glavnih vzrokov je v tem, da se v Berlinu protivijo temu. Tam merijo po svojem vatlu, in ker se nemški konzul vtika v vsako malenkost, ki se dostaje podanikov velikonemških, sodijo po istem merilu, da bi utegnil tudi ruski konzul zahajati v velikonemško šolo.

Ta strah pa je prazen, ker ruski konzuli imajo, prvič, stroge ukaze od svoje vlade, da se omejujejo strogo na svoje posle; drugič, ker njih postopanje v Avstriji opazujejo vse drugače, nego pa postopanje nemških ali, kakor pri vas v Trstu, italijanskih konzulov. To je znano Slovencec in drugim Slovanom, in kdor ni preverjen o tem, naj le skuša govoriti s kakim ruskim človekom, ki je bil kedaj v naši državi nameščen kakor ruski konzul.

Kar se dostaje pogovora z dr. Scheinerjem, je dospel do točke, da je ta izrazil, da bi se v najhujšem slučaju, analognim z usodo Poljske, Čehi dali rajši rusifikovati, nego pa germanizirati.

Na to stran je dr. Scheiner zostal za razumom ruskega novinarja. Ta je — prav po Sokratovo — vozil dr. Scheinerja, a nekako diplomatski zadovoljil se z odgovorom dr. Scheinerja za slučaj, da bi bili Čehi prisiljeni sprejeti drug jezik, ali v obče potujčiti se.

Ruski dopisnik je namreč dobro prethtuhtal evropsko politiko in je imel gledé Čehov pred očmi vse odločilne slučaje, torej tudi slučaj, da bi Rusija kedaj prišla v stisko radi odločbe za svoje obsežnije interese, v stisko, ki bi jo silila prepustiti n. pr. Velikonemčiji Čehi ravno tako, kakor je prepustila jeden del Poljakov Prusiji. In o bodočnosti je treba misliti še na hujšo alternativo, nego se je kazala gledé na Poljsko. V takem slučaju bi bili žrtvovani ne le Čehi, ampak žujimi vred najbolj gotovo tudi — Slovenci, a poleg njih še kak drug kos zapadnih slovanskih ali pa od Slovanov naseljenih dežel.

Ako bi Čehi usoda zadela tako hudó, kakor je predloženo tukaj, potem bi bil stvarnologični sklep dr. Scheinerjev nedostaten; kajti njegova alternativa o sprejetju ruskega ali nemškega jezika bi ne veljala več. V takem predpoložanju bi bila svobodna volja Čehov pri kraju, in ne odlo-

zraven Lojzeta in se vozil dalje. Kako se je moral Lojze prestrašiti, ko se je prebudil, vidé pri sebi neznanega človeka, ni potreba, da omenjam še posebej. Dovolj je, če rečem, da ga je ta strah popolnoma streznil.

— Kdo ste vi — je vprašal, zbudivši se, moža in iskaje nekaj zakrivljenega v žepu.

— Kaj me ne poznaš, Lojze? — Tema je bila in res ni bilo mogoče spoznati, ako ne po glasu.

— Kdo ste? —

— Saj sem Johan; in prisel sem sem-le k tebi, da se zadržam s teboj, ker sva oba iste poti. —

Torej Johan, naš znanec, se je vračal zopet proti Zalagarjevemu domu, vračal reče iz — goriške narišnice. — Prizdravil je sicer nekaj, a ko sta se spreminjala luna in vreme, videl si to revno zemsko ekzistenco, počenjati take stvari, ki niso sicer zlobne, a vendar ne v popolnem soglasju z normalno pametjo.

Kedar sem te videl, predragi Johan, da se ti razvezuje jezik bolj nego navadno, kedar so bili tvoji verzi popolnejši in obilnejši — tedaj se mi je bilo storilo pri sreč, dobro vedé, da je v koledarju tvojega življenja, zopet napačil — črn dan.

(Zvršetek.)

čevali bi oni, temveč Germanija: ali naj se oni porusifikujejo ali pa ponemčijo!

Kakor sedaj Prusija sili na popolno ponemčenje nje podanih Poljakov, jednako bi visel germanski meč nad Čehi, Slovenci in drugimi, da bi bili prisiljeni nemčiti se.

Tako možnost so Čehi in Slovenci dolžni dobro, da, neizogibno poštevat ob računanju o svoji konečni usodi. Nadejati se treba, da razum slovanski in odločujoče slovanske diplomacije še do časa ohrani zapadne Slovane pred tako usodo; ali kedar gre za akademiški razgovor, kakoršen se kaže v razgovoru in mišljenju dr. Scheinerja, treba se je tudi držati stvarne logike, ki gleda na vse, v dejstvih vključene možnosti.

Druga pa bi bila, ko bi Avstrija imela svoj trden obstanek dalje in bi hotela ona ponemčiti Čehi, ali druge slovanske narode kedar si bodi odslej naprej. Tedaj bi Čehi računali po dr. Scheinerjevi alternativni in bi izbrali to, kar trdi dr. Scheiner. V takem slučaju bi se celó avstrijski Poljaki spametili, in vsaj masa narodova bi se odločila za to, kar bi bilo v najhujšem slučaju naroda dostojno. Za sedanjost ostane razgovor o poslednji alternativni, pred katero bi postavila usoda zapadne Slovane, še vedno akademiškega značaja, čeravno avstrijski Vsenemci poštevalo — nekako iz milosti — Avstrijo le še za slučaj, da bi ostala dosledna v misiji: razprostrati nemško-romansko ali — po novejšem bolje rečeno — romansko-nemško-protestansko kulturo od Čekov in Slovencev dalje proti Vzhodu. Tudi avstrijskim državnikom ni možno zaupati, da bi znali v bodoče krmilo Avstro-ogrske modrejše in pravičnejše voditi, nego doslej. No, stvari so sedaj take, da se poleg avstrijskih zapadnih Slovanov za obstanek Habsburške monarhije potezajo tudi dalekogledni politiki drugih držav, na prvem mestu Francije.

Ypsilon.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 8. avgusta 1901

Izdaja desetkronskih bankovcev.

V nekoliko dneh priobči se naznanilo, ki odredi, da se bankovci po 50 in 5 goldinarjev umaknejo. Avstro-ogrska banka postavi dne 2. septembra v promet nove desetkronske bankovce. Bankovci, ki se umaknejo iz prometa, predstavljajo skupno vrednost 112 milijonov goldinarjev. Novih bankovcev se izda za 160 milijonov kron in, ako bo treba, do 180 milijonov.

Zmaga dvorne stranke! Tako imenuje »Hrvatska« izid volitev v srbsko skupščino. Mi smo že povdarjali, da se je do sedaj vedno toli močna in kompaktna stranka to pot prvič razdelila na dvoje in da so si stali nasproti neodvisni in oni radikalei, na katere padajo žarki milosti odločujočih činiteljev v Belemgradu. »Hrvatska« pa izvaja, da bi bilo krivo misliti, da je zmaga »vladina stranka«, po običajnem umevanju, marveč trdi, da je zmaga »dvorna stranka«. V Srbiji da danes ne odločajo stranke, ampak vlada in odloča — kralj. Ustava in parlament da sta le kraljevo orodje. To je prikrit maskiran absolutizem, a ta je huji in nevarnejši, nego je odkrit absolutizem. V Srbiji da je danes vse komedija! Komedija so volitve, komedija stranke, komedija skupščina, komedija senat . . .

Zagrebski list pojasnjuje nastopno te svoje trditve. Narod v svojem jedru je ostal zvest radikalec. Radikalna stranka ima program, ki najbolj odgovarja bistvu naroda. A le narodu treba prepuščati, da sodi o strankah in programih njihovih. Kralj pa se ni zmenil za dejstvo, da je narod na strani radikalec, ampak njegova volja je bila, da se stranka radikalec razdeli in da se jeden del

PODLISTEK

14

Zalagarjev Johan.

Izvirna slika.

Spisal Dreje s Krasa.

»Precej daleč, tam koncu zida opazil je »Rmenko«, ki je strgala ob potu.

»Hvala Bogu«, se je oddahnil, »kar mrz mi je postalo od samega strahu.

»Brrr — zaj — Rmenka, brr — zaj«, je kričal jezno.

Krava se je prestrašila, da jej je trava padla iz gobca, obrnila se in zbežljala proti vrzeli.

Za zidom pa jo je počakal sklonjen s svojo šibo, in jo prav pošteno prehladil, ko je skočila čez škrbo.

»Te že jaz navadim, ti zlodej kravji, te že navadim, zverjad neumna, hoditi ven«, in kakor dvanajstleten deček spustil se je za njo in jo šibal, da se je kar zvijala.

Od Nanosa sem je začela briti rezkejša sapa; »zastava« (sic), ki se je dvigala na njem, rastla je vidno bolj in bolj. Na zapadu se je pojavila na obzoru neka rudečica in oznanjala suho vreme na toplega dne. Tam v daljini je začel legati že lahek mrak in odevati zemljo s svojim temnim krilom.

njih združijo s tako imenovanimi naprednjaki. Na podlagi kakšnega programa? — to ga ni brigalo. Program te nenaravne fuzije naj bi bil ta: da dela, kar hoče on — kralj!

Ta fuzija je tudi res tako nenaravna, da sploh ne more imeti nobene druge skupne vezi, nego voljo kraljevo. Radikaleci so mnogo trpeli za dobe Milanove; najodličnejšim možem njihovim je bilo usojeno mučeništvo v ječah in verigah. In vse to so trpeli od — naprednjakov; le ti so bili orodje Milano. Sedaj pa ta fuzija! In ravno v dejstvu, da je večji del radikalecev privolil v tako fuzijo, vidi zagrebški list znamenje pokvarjenosti v srbski inteligenci. Brez te fuzije ne bi imeli naprednjaki nujnega mandata. Radikalna stranka bi bila ostala močna in edinstvena in stali bi si nasproti dve historijski stranki: radikalna in liberalna! To bi bila podlaga za zdravo parlamentarno življenje. Ali kralj ni hotel tega in zato je silil na omejenju protinaravno fuzijo. In — zmagal je. Kajti nova večina po zahtevi kraljevi bo imela v skupščini od 130 na 100 mandatov. Tako utemeljuje zagrebški list svojo sodbo, da je vsa sedanja ustava v Srbiji sama komedija.

Zdelo bi se, da je ta sodba zagrebškega lista pretirana; no, ako se spominjamo na neko vest, ki smo jo morali beležiti te dni v »Edinosti«, se nam pa ta sodba ne more videti brez podlage. Volileci voditelja liberalne stranke, Avakumovića, v Nišu, so bili poslali kralju brzobjaven pozdrav. In kralj ne le da ni odgovoril na ta pojav udanosti, ampak je kar odklonil vsprejem brzobjavke. Zakaj? Vzrok? Bližajoče se volitve! Po gori rečenem, po siljenju kralja na fuzijo med radikaleci in naprednjaki je že jasno, da je kralj Aleksander hotel zadeti liberalce. No, kralj je povodom one brzobjavke pokazal svojo averzijo do liberalcev na način, ki je nenačuden, naravnost nečuden v ustavni državi. Volilec v Nišu se je povedal kar naravnost vzrok, zakaj ni kralj vsprejel brzobjavke njihove. In vzrok je bil, ker so pristali Avakumovića!!

To je bil usoden korak od strani kralja, s katerim je krona zapustila tisto višino nad strankarskimi boji, na kateri mora stati v resnično svobodni in ustavni državi, je sama posegla v boj ter je ves aparat delal za izid volitev v gotovi in določeni smeri.

To je nevarno, zelo nevarno, ne le za ugled krone, ampak tudi za javno življenje. Kako nevarno je to, kaže dejstvo, da je bil Avakumović vendarle voljen. Sicer ne v svojem prejšnjem volilnem okrožju, pa v nekem drugem okrožju, katera se sedaj, v hipu, ne spominjamo. Ali voljen je bil! In poleg njega je izvoljen tudi drugi vodja liberalcev — Ribarac. To dejstvo je odločilno. Po toli ostenativnem nastopu kralja slega proti liberalni stranki je izvolitev Avakumovića in Ribaraca — poraz kralja, poraz krone! Da bi taki dogodki veksali ugled krone pred narodom, tega menda ne bo trdil nikdo. Tako ostenativno posezanje krone v volilne boje gotovim strankam ali kombinacijam v prid vzbujajo v narodu sum, da najvišji činitelji ne mislijo resno z ustavo, na katero so položili prisego, da ne mislijo resno s prerogativami parlamenta, da hočejo imeti marveč v parlamentu le svoje kreature, da je torej res vse skupaj le španjska stena, za katero se vrši volja činiteljev, ki so izven parlamenta.

Zato se je bati, da je tako očito posezanje krone v sedanje volilne boje v Srbiji položilo strupeno kralj bodočemu razvoju političnega življenja v Srbiji in da pride, mesto do konsolidacije, še do večjega razsula.

Tudi gori navedeni zagrebški list obzabljuje, da je stanje stvari tako nezdravo. Na Balkanu se vrši — pravi — proces kristalizacije in bi bili želeli od sreče, da ta proces najde toliko v srbskem kolikor v bolgarskem narodu čim zdraveje in normalneje politične odnose. Naj se v svojem okvirju in v svojih mejah ujediniata naroda srbski in bolgarski. Proces kristalizacije mora dovesti tudi do edinstva in svobode Hrvatske, do ujedinjenja vseh hrvatskih in slovenskih pokrajin v okvirju monarhije. V splošnem interesu je, da sta Srbija in Bolgarska čim jači in krepkejši. Srbiji treba, da so nje strankarski odnosi zdravi. Drugače ne le, da se ne bo razvijala v svojih mejah, ampak bo v nepriključno vsemu Balkanu.

Italijanska ministerska kriza rešena. Zanardelli-ju se je posrečilo, da je tudi za drugo izpraznjeno ministersko mesto dobil naslednika. Vodstvo finančnega mini-

sterstva, katero je odložil Wollenborg, je prevzel posl. Careano. Novi minister pa je prevzel finančno ministerstvo le pod pogojem, da se ne bo več pretresal Wollenborgov projekt finančne reforme. Bržkone se opusti za sedaj misel o kakoršnikoli finančni reformi in proračun ostane, kakoršen je. In mizerija v Italiji — tudi. Uboga Italija: brez radikalnih gospodarskih, socialno-ekonomičnih reform ni rešitve za te! Pravimo radikalnih, kajti, dokler bodo imeli v Italiji velike latifundije, dokler bodo imeli le rod bogatinov in beračev, dokler ne bodo imeli nezavisnega kmečkega stanu, ne bo bolje. Tega pa ne dobe, ker je oni faktor, ki je prvi poklican, da izvede reforme, parlament, v rokah onih, ki se maste, ob sedanji mizeriji italijanskega naroda. Brez reform, brez radikalnih reform v gospodarskem zistemu ni poti iz mizerije, pot do reform pa je zagajena s plutokratskim parlamentom! — Taka je perspektiva italijanskega naroda v bodočnost. No, temu narodu ostaja še jedna pot. Lakota je grozen element, ki razvema tudi najmirnejo kri. Italijanski narod pa je huđe, vroče krvi. Česa je zmogel tak narod v svoji — lakoti, so že do neke mere pokazali tisti dogodki v Milanu pred par leti. Kaj bi bilo še le, ako ves narod nastopi za svojo odrešenje iz grozne mizerije tisto pot, ki pušča — rdeče sledi za seboj!

Jednega Wollenborga so odpravili v Italiji. Ali potrebe radikalnih reform niso odpravili. Če tej potrebi ne odpro vrat, pa si jih (italijanski mogotei naj se le ne udajajo nikakim iluzijam!) odpre — sama!!

Vnanja politika Italije. Iz Rima poročajo v »Information«, da v prihodnji seji sveta za državno obrambo minister za mornarico predloži načrt za spremembo Benetek v veliko vojno pristanišče. Čim je čitatelj to čul, se gotovo vprašuje: proti komu?! Odgovor ni težak. Nekateri italijanski listi pišejo, da so Benetke »znamenarjali« do sedaj vsled neke obveze, ki jo je Italija leta 1866 prevzela v tem zmislu, da ne bo več gradila nobenih utrd ob Adriji. Če je torej resnična gornja vest v »Information« in če je torej resnična tudi ta poslednja vest v italijanskih listih, potem more biti zaključek le-ta, da se v vnanji politiki Italije res pripravljajo važne spremembe in da italijanski državniki računajo z eventualnostjo, ko Italija in Avstro-Ogrska ne bosta več prijateljici! Temu nazoru pritrjuje tudi zaupnik v »Information«. A v odstopu državnega podtajnika v ministerstvu za vnanje stvari, de Martino, vidi le znamenje tistega odpora, ki se v Italiji od gotove strani še pojavlja proti nastopajoči premembi v vnanji politiki Italije.

De Martino je namreč odstopil zato, ker vnanjo politiko Italije vodi sedaj generalni sekretar vnanjih stvari, Malvano, ki je še glavna ovira popolnemu preobratu v sedanji vnanji politiki. Malvano da zastopa v ministerski palači vedno le interese Avstro-Ogrske in Nemčije in daje njegova oseba še edino garancijo za obnovenje trozveze. Ali ne bo se mogel vzdržati na svojem mestu, ker so njega nasprotniki premočni in premnogostevilni.

Angleški maršal za — Buro. Sivolasi angleški maršal sir Neville Chamberlain je doposlal listu »Manchester Guardian« pismo, v katerem oporeka trditvi, da se sedanja vojna v južni Afriki vodi vseskozi v soglasju s pripoznanimi pravili civilizovanega vojevanja. Po požiganju burških selišč, plenjenju živine, uničevanju živil, nasilnem izganjanju žen in otrok v tabore ujetnikov — je angleška vlada postopala proti prizanim pravilom mednarodnega vojevanja. Chamberlain pristavlja, da se je menda pozabilo, da Buri, ki so v orožju, niso nikdar nehali uživati pravice vojujočih in da so še vedno hrabri patrijotje bore za svojo neodvisnost.

Turška grozodejstva na Balkanu. V Kalinovu je več Bolgarov, katere so Turki preganjali, zbežalo v neko bulgarsko hišo. Ko so se Turki približali hiši, počeli so Bolgari streljati nanje in so ubili jednega podčastnika.

Turški vojaki so odgovarjali tudi s streljanjem in ker so bili v veliki premoči, premagali so kmalu Bolgare, udrli v hišo in pomorili vse one, ki so bili še živi. Na ta način jo bilo ubitih vseh 6 oseb, sestavljajočih družino, in 6 Bolgarov, ki so se zatekli v hišo. Ko so Turki končali grozodejstvo, zažgali so hišo.

Tržaške vesti.

Zdravje škofa Šterka. Iz Rogateca nam poročajo, da gre z zdravjem g. škofa vedno na boljše.

Vsakemu, kar mu gre! Gospodu laškemu propovedniku pri sv. Antonu novem smo povedali, kar mu je šlo za tako žaljenje našega življa pred — italijanskim občinstvom. Če njegovo postopanje ni bilo družega, pa je bilo vsaj skrajno breztaktno in neodpustno lahkomišljeno, ako počtevamo skrajno politiško in narodno napetost, pod katero trpi naša pokrajina.

Ali indignacija na eno stran nam ne sme kaliti vida na drugo stran. Naša dolžnost je, da tudi svojem govorimo v obraz, kar mislimo, ne mené se za to, ali bo to, kar govorimo, ugajalo ali ne:

Seveda porečemo to, kar hočemo reči s par besedami, le na predpostavki, da je res kaj taeih nerodnežev in nerodnic, ki se na popoldanski službi božji pri sv. Antonu novem vedejo tako, kakor bi se ne smeli vesti.

Tem, ali le tem, bodi povedano, da je nespodobno vedenje v cerkvi obsojati najostreje. In da je drugoverec prišel v našo cerkev, dolžan se je vesti spodobno in kraju primerno. To je dolžan vsakdo, v prvič svetosti kraju, v drugo pa vsem onim, ki so prišli v cerkev, da zadoste svojemu srčnemu čustvu, svojemu verskemu prepričanju! Le ti imajo vso pravico zahtevati, da jih nikdo ne moti v pobožnosti in žali v njihovem čustvu. Če je kdo drugačnega prepričanja, drugačnih nazorov, naj ne hodi v cerkev! Saj ga nikdo ne vleče za lase vanjo! Čim pa je prišel v cerkev, je dolžan vesti se, primerno svetosti kraja in s potrebno obzirnostjo do drugih vernikov. Kdor hodi profanirati svetišče in žaliti čustva drugih, ta ne kaže le, da je verski indiferenten, ampak — zapomnite si to —, da mu tudi nedostaje najjednostavnejše olike!

Toliko smo hoteli reči. Pa brez zamere!

Naši narodni davki. Poleg mnogovrstnih davkov, ki jih zahteva država ozir. dežela in občina, imamo mi avstrijski Slovenci jako občutne narodne davke. Teh davkov nam ne nalaga nikak pisani zakon, ampak le narodna zavest in iz nje izvirajoče dolžnosti. Te dolžnosti so za naše razmere ogromne. Le pomislimo, kaj pomenja za maloštevilni in gospodarski nejak slovenski narod to, da si mora prepotrebniš šol in družinskih kulturnih ustanov vzdrževati iz privatnih sredstev in poleg tega, ali kljub temu prispevati državi, deželi in občini v polnem obsegu za vse potrebe in zahteve moderne ustavne državne uprave. Prvi pogled na to nam pravi, da odošaji, ki dopuščajo ozir. zahtevajo od nas takih ogromnih narodnih žrtev, niso zdravi in pravični. Ali kaj hočemo? Ako nam je za narodni obstanek, ki je soseben dandanes pred vsem odvisen od kulturne narodove sile, ki gre roko v roki z gospodarskim razvojem, ne preostaja nam ob sedanjih političnih razmerah družega, nego delati in svojim pesti ali boljše: na lastne stroške ustanovljati šole in druge narodno-kulturne ali narodno-gospodarske zavode. Pa čemu toliko uvoda? Mi vsi vemo, kaj pomenja za Slovence družba sv. Cirila in Metodija, kateri pripada glavni del naših narodnih davkov; in ravno tako vemo, ali bi vsaj morali vedeti — in s tem smo neposredno pri stvari — kakšega pomena ima biti bodoči »Narodni dom« za razvoj slovensko-narodnega življenja v Trstu. Koliko stokrat je bilo v minolem času mej tržaškimi Slovenci in Slovencami čuti globok in vroč vzdih: »O, ko bi imeli »Narodni dom«! Temu vzdihu so vedno z nova dajale povod razne prilike in britke izkušnje, ko je šlo za prireditve večih narodnih slavnosti, n. pr. gledaliških predstav, maskarad in drugih veselic, ki imajo vedno rodoljubni namen v moralnem in gmočnem oziru. Istotako o prireditvi shodov. A tudi vsakdanje družabno občevanje nam je dajalo in nam še daje britko skušati nedostatek stalnega centralnega zbirališča, kjer bi se shajali kakor okrog domačega ognjišča, kjer bi bili sami gospodarji in kjer bi nam ne bilo treba požirati raznih žaljenj od strani prepotentnih nasprotnikov, katerim smo inače takorekoč v vsakem javnem lokalu izpostavljeni, ako glasno govorimo svoj jezik. A pred vsem, kako mučno je bilo vedno tisto beračenje za prostor v svrhu raznih prireditev! Da, stokrat in stokrat že nam

je zaplala v srcu silna želja: »Ako bi imeli »Narodni dom«! In vidé, da se kar noče in noče približati prilika, oziroma možnost, da tržaški Slovenci dobe skupen dom, bilo nam je pri srcu tako tužno, kakor utrujenemu potniku, ki si hrepeneče kliče v spomin slike domače hiše in življenja v njej, a je obupal, da bi ga slabe noge prinesle več v rojstvo hišo.

Tu pa jas je nenadoma vzdradostila vest, da je »Tržaška posojilnica in hranilnica« kupila na krasnem prostoru, takorekoč v centru mesta, hišo, na katere mestu se ima sezidati »Narodni dom«.

Kdo bi se čudil, da smo bili neznanstvo veseli te novice?! Ali žal, da to veselje ni rodilo tistih posledic, katerih bi bili pred vsem želeli — obilo prispevanje oziroma vestno in splošno vršenje narodno-davčne dolžnosti za »Narodni dom«. Z golim navdušenjem se tudi »Narodni dom« ne sezida, tudi zanj treba kamenja in družega materijala, a za to treba — denarja! Res je, da so mnogi tržaški Slovenci izvršili svojo dolžnost, a še več njih niso storili tega. In nekateri bi bili lahko še več! Seveda je tudi to res, da so nekateri naši rodoljubi oziroma rodoljubke že itak preobteženi z narodnimi davki, ker jim je vedno prispevati v najrazličnejše narodno-kulturne svrhe. Oni nosijo takorekoč večino bremena na svojih plečih. Tembolj bi pa bilo želeli, da se vzdramijo tudi drugi in malo rajše in globokejšje sežejo v žep za »Narodni dom«. Tudi izventržaški, osrednji Slovenci naj bi se ne držali tako mrzlo in rezervirano glede tega važnega podjetja tržaških Slovencev, kakor bi se to njih kar nič ne tikalo.... Dajmo, združimo se vsi, da se v Trstu na trgu Caserma čim prej dvigne ponosna naš »Narodni dom«, ki naj bo pričal braum, da je Jadranska obal slovenska zemlja, na kateri že od davna teče zibel slovenskih ozir. hrvatskih sinov in hčera.

Rodoljubi, rodoljubke ter slovenski bratje in sestre širom sveta: ne zabite tržaškega »Narodnega doma«!

Nadaljni deležniki društva »Narodni dom« v Trstu:

79. Fran Ukmar, vratar pri sv. Anu;

80. g. Ivan Gorup, veleposestnik, deželni poslanec itd. na Opčinah.

Isti gospod poslanec pa je ob enem pristopil društvu še kakor

10. ustanovnik z darom 200 K ter je s tem opozoril naše premožnejše rojake — česar morda nekateri dosedaj niso vedeli — ali pa niso hoteli vedeti —, da je dovoljeno prvo in drugo, da je torej lahko vsakdo, komur dovoljujejo sredstva: ustanovnik, deležnik, pa istodobno tudi še društvenik »Narodnega doma« v Trstu.

Dal Bog, da bi požrtvovalnega našega voditelja naši boljše situirani rojaki hoteli posnemati v velikem številu!

Nadaljne darove, deleže in udnino sprejema g. Josip Ulčakar, tajnik »Tržaške posojilnice in hranilnice« v Trstu, ulica S. Franceca št. 2, kjer se doživajo tudi kamenčki za »Narodni dom« v zvezkih s 50 lističi po 20 stotink.

Laške laži. Čujte, kako lažejo! »Fanfulla« prinaša to-le vest: »Pojavi Hrvati proti Italijanom v Dalmaciji nadaljujejo. Napadi na Italijane iz kraljevstva, zasramovanja kralja in italijanske vlade so vedno pogostejši. Avstrijske oblasti gledajo vse to in ne store ničesar. Italijanski konzuli so že obvestili poslanika na Dunaju o teh razmerah«.

Ali znajo lagati! Celo glasoviti »Neue Freie Presse« se je zdelo to predebelo in zgodil se je čudež, da pripominja tako-le: »Ni razvidno, proti katerim dogodkom so obrnjene te rekriminacije. Tu ni nič znano o kakih napadih na Italijane v Dalmaciji, da bi pa od strani Italije zahtevali, naj bi tu hrvatsko časopisje proganjali, iste Italije, kjer zahtevajo največjo tiskovno svobodo, zlasti pa proti inozemstvu, to se nam zdi neverjetno, a če bi bilo vendar res, pa jako nemodro.

Rodoljubom v Barkovljah na znanje.

Pišajo nam: Te dni sem bil šel v tobakarno ki se nahaja v »Narodnem domu« v Barkovljah, da bi tam kupil kolek za eno krono. Na mojo zahtevo pa mi je odgovorila prodajalka, naj je raztolmačim, kaj je to »kolek« in se je delala kakor da ne zna slovenski. In ker sem nujno potreboval tisti kolek, mi ni ostajalo družega, nego da sem jej svojo željo predložil po — italijanski.

Rodoljubi v Barkovljah so opozorjeni in

ni ne dvomimo, da z gospo tobakarničarko malec poračunajo pošteno — po slovenski.

Nesreča na morju. Predsinoči o polnoči je odplul Lloydov parnik »Thalia« iz Trsta v Benetke. Kake pol ure na to je asistent na svetilniku na molu sv. Terezije naznanil telefonično pilotskemu uradu, da se na morju, kako miljo daleč slišijo klici na pomoč. Takoj na to se je na določeno stran podal rešilni čoln, a se je po dolgem iskanju vrnil, ne da bi bil kaj opravil. Kmalu za tem je priplula k obrežju Sanità ladija »Maria delle grazie« z moštvo: Markam Degrassi in Maksimiljanom Constanto; s seboj na ladiji sta imela še brata Stefé tudi iz Izole, katera dva sta pripovedovala, da sta ribarila v neki ladiji, v katero je zadel parnik »Thalia« in jo tako poškodoval, da se je začela polniti z vodo. Nihče na parniku ni čul njunega upitja in po sreči je priplula ladija »Maria delle Grazie«, katere možtvo je slišalo njuno upitje in ju rešilo v to ladijo. Ribiča, ki sta bila vsa mokra in mrzlična, so odpeljali v mestno bolnišnico.

Včeraj zjutraj je parnik »Andax« našel na morju pokvarjeno ladijo in jo privlekel v luko.

Ponesrečen deček. Jednajstletni Karol Sardoš se je včeraj malo pred poldnevom podal v neko skladišče v svobodni luki. Zadel je po nesreči v neko vrsto anizanih žakljev, od katerih so trije padli nanj in ga močno poškodovali. Dečka so spravili v mestno bolnišnico.

Znorela je včeraj zjutraj petdesetletna Dorotea Perdieh iz ulice Punta del Forno št. 2. Odpeljali so jo v opazovalne dvorane mestne norišnice.

Kdor drugim jamo koplje, sam njo pade. Včeraj zjutraj je 20-letni mehanik Arnold Zuoli iz Vidma, stanujoči v ulici Sette Fontane št. 23, denuciral na policiji Ernesta Levisa, da mu je ukradel iz žepa 24 K. Konceptist dr. Zeechini je takoj pozval Levisa na policijo, kjer je ta izjavil, da ga je Zuoli izrečno pooblastil, naj vzame omenjeni denar. Levis je izročil namreč pred časom svoj bicikelj Zuoliju v popravilo, a ta je odvezel od tega bicikla nekaj komadov, katere je porabil za popravilo nekega drugega bicikla. Zuoli-ja so na to preiskali in našli pri njem dva zastavljala listka, glaseča se na dva bicikla, ki sta mu bila izročena v popravilo, a ju je on zastavil.

Dražbe premičnin. V petek, dne 9. avgusta ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: trg della Borsa 12, oprema v zalogi; ulica degli Armeni 8, hišna oprava; ulica Amalia 18, hišna oprava; ulica Belvedere 45, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplo er ob 7. uri zjutraj 20.3 ob 2. uri popoldne: 26.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 755.2. — Danes plima ob 6.9 predp. in ob 4.35 pop.; oseka ob 10.48 popoldne in ob — popoldne.

Pevsko društvo »Kolo« se udeleži korporativno in z zastavo izleta, ki ga priredi bratski »Tržaški Sokol« dne 25. t. m. v Devin.

Ker je izlet po morju in ker so taki izleti najzabavnejši, vabimo vse naše somišljenike, naj ne zamude te lepe in cene, kakor tudi koristne zabave.

Poziv. Kakor »bičajno, tako pozivlja podpisani tudi letos vse Kolašice, Kolaše in prijatelje, naj se v velikem številu udeleže obeh slavnosti, ki jih priredi prihodnjo nedeljo naše vrlo »Delavsko podporno društvo«.

Zjutraj ob 8. uri bo odhod v cerkev, z zastavo in godbo na čelu. Po sv. maši se bo vračal sprevod istim putem nazaj v društvene prostore.

Popoldne ob 5. uri bo lepa in pomembna veselica na vrtu pri sv. Jakobu.

ODBOR pevskega društva »Kolo«, **Zveza tržaške slovenske mladine** javlja, da je izredni občni zbor, napovedan na dan 11. t. m., odnesla na nedeljo dne 18. t. m.

Osojbe godbe »Veteranskega vojaškega društva, pod pokroviteljstvom nj. e. v. nadvojvode Frana Ferdinanda d'Este, priredi dne 10. avgusta velik koncert v prostorih restavranca »Belvedere« (pod kastelom), v korist upravnega zaloga društvene godbe.

Godbo bo vodil osebno gospod kapelnik A. Wagner.

Vrt bo krasno razsvetljen in dekoriran; v intervalih se bodo užigali krasni umetelni ognji po pirotehniku, g. C. Zobeu.

Kdor se hoče udeležiti plesa, temu je na razpoložbo plesna dvorana. — Začetek ob 8. uri. — Ustopnina 40 st. za osebo. Pričakuje od strani cenjenega občinstva obilne udeležbe, se v naprej zahvaljuje osojbe društvene godbe.

Zavodu sv. Nikolaja so došli naslednji darovi: gg. Černigoj Henrik 7 K, Mancoč L. 20 K, Černe kanonik 10 K, županstvo Bovec 25 K, Luka Seražin 25 K. — Srčna hvala vse gg. darovateljem!

Vesti iz ostale Primorske.

× Rodoljubi, pozor na koperski okraj! Že dolgo časa smo opravičeno sumili, da župan v Dekaniji ni naš. Opozarjamo samo na to, da ni hotel biti nikdar naš volilni mož, bodi za deželnozborske, bodi državnozbornske volitve. Sedaj smo na čistem. Vemo namreč pozitivno, da je dekanski župan ljubimec Bennattija in Schaffenhauerja. Posebno prvi upliva toliko na župana, da ta ne stori najmanjšega ukrepa brez nasveta Bennattijevega. Posledice vidimo pri občinski upravi. Ta je tako v neredu, da morda v malokateri občini v Istri tako. Župan je zakrivil na občinskem premoženju toliko nerednosti, da občinski zastop sam želi komisarja. Prošli ponedeljek je bil zbran občinski zbor, da pregleda, kaj je na tem neredu. Konstatiral je toliko nereda, ki ga je župan osebno zakrivil na občinski upravi, da mu je zbor jednoglasno, v pričlo vladnega zastopnika, ki je skušal na vse načine župana opravičevati, glasoval nezaupnico in se izjavil, da stori vse mogoče korake, da se sedanji župan odstrani in da se občinska uprava poveri komisiji. Odbornike je tudi razburil fakt, da je župan v najintimnejši zvezi z našimi narodnimi nasprotniki a la Bennatti, ki nameravajo s pomočjo župana polastiti se dekanske občinske uprave na način, kakor so se pomjanske.

Torej še enkrat rodoljubi: pozor na koperski okraj!!

× Sestanek hrvatskih in slovenskih abiturijentov na Reki. Sestanek je začel včeraj s službo božjo na Trstatu, po maši so si udeleženci sestanka ogledali trzatski grad in se podali potem v hrvatsko šitalnico na Reki, kjer je počelo njih delovanje. Goste je pozdravil sušaški abiturijent g. Sabljak, odzdravil mu je zagrebški abiturijent g. Colussi. Izmed govorov vredno je omeniti onega g. Grdenića, ki je govoril o dolžnostih dijakov, d.takničvisi se politične in socijalne strani; dijaki morajo imeti idejale, katerih realiziranju morajo posvetiti svoje bivanje na visokih šolah, a potem delovati dalje v javnem življenju kakor zreli možje. G. Jelusić je govoril o osnovanju podružnic družbe sv. Cirila in Metoda na vseh onih šolah, katere pohajajo Slovenci in Hrvati, to misel je podpiral tudi ljubljanski abiturijent g. Žerjav. G. Mikulić je govoril o osnovanju prosvetne blagajne, ki naj bi podpirala izdajanje strogo znanstvenih knjig. G. Mandić je predlagal, naj se spljetski permanentni odbor naprosi, da svoje delovanje, za dovoljenje pravovelnega obiskovanja dalmatinskih dijakov zagrebške univerze, razširi tudi na isterske in slovenske dijake, čemur so vsi navzoči pritrdili in poslali g. dru. Bulatu, predsedniku tega odbora, tozadevno hrzovjavko. Na to so si ogledali obiturijenti razne reške tovarne.

Vesti iz Kranjske.

* Ruski gost v Ljubljani. Vseučiliški profesor v Odesi, Boris Mihajlovič Ljapunov, se mudi v Ljubljani, kjer v licealni knjižnici študira slovensko književnost. Gosp. Ljapunov govori slovensko.

Po »Narodu«.

* Električna železnica v Ljubljani. Vagoni za železnico so že prišli. Isti so baje jako elegantni. Tekom prihodnjih dni se prično vožnje za poskušajo.

* Občinske volitve v Kamniku. Na večerajnji volitvi za III. razred je zmagal: katoliško narodna stranka z malo večino.

Vesti iz Štajerske.

— Občinski zastop v Mariboru je sklenil najeti novo posojilo 1.187.000 kron. Vsi dolgovi znašajo sedaj 6.094.185 K.

Soažna svota za tako mestece kakor je Maribor Nič ne de! Zato pa imajo tam tem več nemškega radikalizma in Bismarekovega kulta.

Vesti iz Koroške.

Sila redka slavnost. Starosta koroških slovenskih duhovnikov, prošt Lovro Serrajnik, je praznoval včeraj v Tinjah svoj 93-l. rojstni dan in 63-letnico duhovniškega delovanja. Prihodnjo soboto pa bo praznoval svoj god. Iz »Slovenca« posnemamo, da se blagi mož še ob tej visoki starosti živo zanima za vse vesele in žalostne dogodbe v našem narodu.

Razne vesti.

Iz Petrograda prihaja vest, da je vsemožni predsednik sv. sinoda, Pobjedonoscev, jako nevarno obolel. Ako se tudi reši smrti, ne bo mogel več vršiti svoje službe.

Sedaj se je menda spravilo na same velike glave. Cesarica Friderik leži na mrtvaškem odru, cesarica Evgenija, vdova po Napoleonu III., je na smrtni postelji, Crispi se obupno bori s smrtjo, princu Henriku Orleanskemu menda ni več pomoči, Tolstoj je težko bolan.

Loterijske številke, izžrebane dne 7. avgusta:

Insbruk	89, 51, 14, 29, 86.
Brno	84, 23, 12, 76, 40.

Slov. akad. ferijalno društvo »Sava« v Ljubljani nam je doposlalo nastopni poziv:

Naprednim gospodom akademikom in abiturijentom ter bratom »Savanom«!

Sl.v. akad. ferijalno društvo »Sava« v Ljubljani vabi in pozivlje tem potom gg. akademike in abiturijente na svoj sestanek, ki ga priredi v torek, dne 13. avgusta t. l. v Ljubljani. Lokal: Švicarija (pod Tivolijem): začetek točno ob 1/2 8. uri zvečer. — Na razgovor pridejo jako važna vprašanja, tičočja se preosnove ferijalnega društva »Sava«.

Ker je ta sestanek v marsikaterem oziru odločilen in naj se na njem reorganizuje oziroma organizuje napredno slovensko akademično dijaštvo, da bo moglo tudi ono s svojimi skromnimi močmi pospešiti naš narodni razvoj, zato je odbor preverjen, da se imenovani gospodje z ozirom na važnost sestanka odzovejo temu vabilu v kar največjem številu — želeli bi seveda »polnoštevilno« —, pozivlje pa brate »Savane«, da se udeleže tega sestanka in po moči skrbje, da se posreči nameravani korak, da na tem sestanku tudi oddaljeni bratje iz Trsta in sivega Krasa stopijo v kolo vstajajoče akademiske mladine v prid svojega naroda! Vse za narod in slobodo! Do svidenja tedaj in bratski pozdrav!

Književnost in umetnost.

»Slovenka«. Vsebinsa VII. zvezka je sledeča: Svoboda žen. Ivanka. Trst. — Pravlja do življenja. Zofka Kveder. Praga. — Upliv gospodarskega razvoja na ženo. Abditus. Ljubljana. — Ruski profesor o ženskem vprašanju na Slovenskem. Priobčil R. D. Ljubljana. — † Aleksandra Nikolajevna Bahmetjeva. Bož. Tvoreov. Kaluga. — Feminizem v zrealu slovenskega novinstva. Leda. Trst. — Boj proti alkoholu. Sestavila Nada. Trst. — Pravila »Splošnega slovenskega ženskega društva«. — »Okusil zgodaj sem tvoj sad. Spoznanje...« Leda. Trst. — Beležke.

Trgovina in promet.

Umno kletarstvo.

Bliža se za vinogradnika najsrečnejši in najvselejši čas, namreč trgatve. Ker je vinska trta letos skoro povsod dobro obrodila in ker je vsled ugodnega vremena pričakovati, da grozdje dobro in enakomerno dozori, da se torej pridela izvrstna vinska kapljica, je pač skrb vsakega umnega vinogradnika, da s svojim, z velikim naporom pridobljenim pridelkom, tudi pravilno ravna, ako ga hoče hitro in dobro spraviti v denar.

Da se pa največ vinskega pridelka pokvarja le valed slabe posode, je dobro znano vsakomur; mnogo pa je tudi krivo povračno ravnanje z grozrdjem o trgatvi in pozneje še o kipenju. Nepravilno napravljeno vino se le težko prodaja in vedno po nizkih, dandanašnjim stroškom neodgovarjajočih cenah.

Temu nedostatku se vsaki vinogradnik izogne, če že od vsega začetka z vinom, oziroma že z grozrdjem in moštom pravilno ravna, zato opozarjamo na knjižico »Umno kletarstvo«, katero je spisal deželni vinarški potovalni učitelj za Kranjsko, g. Fr. Gombáč, in katero je založil in izdal spomladi t. l. dež. odbor kranjski.

Ta poljudno spisana knjižica obsega vsa za malega vinskičaka potrebna navodila z ozirom na najnovejše zahteve umnega kletarstva.

Dobiva se pri e. kr. kmetijski družbi v Ljubljani in v drugih knjigarnah. Posamičen komad stane 30 st. s pošto vred 33 st.; 40 izvodov skupaj pa 8 K, s pošto 8 K 50 st.; torej 20 st. oziroma 21 st. komad.

Istina je, da si marsikdo s temi stotinkami utegne prihraniti več 100 K.

Istotam se dobiva še nekaj izvodov »Novoga vinogradništva« od istega pisatelja po 80 st. s poštnino vred.

Obe knjigi toplo priporočamo.

Brzovjavna poročila.

Poskus z zrakoplovom.

PARIZ 8. (B.) Santos du Mond se je danes v novič dvignil se svojim balonom. Posrečilo se mu je sicer, da je s težavo oplovil Eifelov stolp, ali balon se ni mogel držati nasproti precej močnemu vetru in je v bližini reke Saine pal na novo zgrajen hotel na Trocadern, kjer je obvisel. Du Mond je mogel zapustiti balon nepoškodovan.

Francozko-turški spor.

PARIZ 8. (B.) »Figaro« trdi, da je minister za vnaaje stvari Delessé v daljšem pogovoru s turškim poslanikom Mumir-Bey istemu naravnost povedal, da je med francosko vlado in nje zastopnikom v Carigradu popolno soglasje v presojanju obstoječih diferenc. Minister da je izjavil nadalje, da so pravice Francije vzvišene nad vsaki dvom, da je odobril vedenje poslanika Costansa ter izrekel prepričanje, da bo Porta pravična francoskim državljanom.

Crispi.

NEAPELJ 8. (B.) Glasom danes zjutraj izdane buletina je imel Crispi mirno noč. Slabost srca in nervozni pojavi boleznj so se pomnožili.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohišva vseh vrst

TOVARNA: Via Tesa, vogal
Via Limitanea

ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (solsko postopje) in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapecarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

Velikanska rastava pohišva in tapecarij. Izvenredno ugodne cene.

VILJEM DALLA TORRE
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)
Moje pohišvo donese srečo.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela
prvo slov. zalogo pohišva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenci nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Dr. Edvard Slavík
je odprl svojo
odvetniško pisarno
v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstropje,
(telefon št. 870.)
Uradne ure: | ob delavnikih od 8 zjutraj do 4 pop.
| „nedeljah“ „8“ „12“
Meseca avgusta je pisarna ob nedeljah zaprta.

Spretnega pisarja,
veščega nemškemu in italijan-
skemu jeziku. sprejme takoj
pisarna **Dr. M. Pretner-ja.**

„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo
rabi „Durator“ ter žnjim 3—4
tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več
in jih voda ne obrabi. Cena jedni škatljici z navo-
dilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mi-
rodilnicah, specializiranih prodajalnicah, trgovinah z
usnjem in obušarjem. Kjer se ga ne vлюби, naroči naj
se ga z 1 K 20 stot. franco naravnost pri glavnem
zastopniku za Primorsko, Istru in Dalmacijo: J. Mi-
chajp v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Prodaja vina „Ai Maestri“
v ulici Valdirivo št. 17. Od dapes naprej se prodaje
istrski teran po 32 nvc., za na dom po 30 nvc. liter.
Rebula iz Brd po 32 nvc. liter. Vinski oacet po 12
nvc. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pri-
pravljene. Pivo I. vrste po 20 nvc. liter. Na debelo
po zelo ugodnih cenah.

„Mladenič“, ki je več slovenskega in
nemškega jezika popolnoma
v govoru in pisavi ter italijanskega malo v govoru
in slovenske in nemške stenografije, išče s 1. sept.
primerne službe. Ponudbe upravnistvu „Edinost“
pod šifro R. L. Z. št. 1.

Bicikelj najboljšega sistema, jako eleganten,
lahko tekoč in jako solidne kon-
strukcije, ki je bil kupljen za 680 kron, se proda za
relativno jako nizko ceno. Natančnejše podatke daje
pisarna dra. Rybáfa.

Meblirano sobo v slovenski ali nem-
ški družini, išče takoj
neki gospod. Ponudbe v pisarno dra. Rybáfa.

„Edinost“
se prodaja razven že v znanih taba-
karnah tudi **J. Kramar** v Rojanu in
Hrast, tobakarna Via Poste nuove (zra-
ven prodajalnice Smolars.)

Trgov.-obrtna registrirana zadruga
z neomejenim jamstvom.
V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki si
nalože za najmanj jedno leto po 5%, na-
vadne po 4 1/2% in vloge na Conto-corrent
po 3.60%. Sprejema hranilne knjižice družih
zavodov brez izgube obresti ter izdaja v za-
meno lastne. Rentni davek plačuje zadruga
sama.

Daje posojila na poročito ali zastavo na
šletno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih
obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno
odplačevanje, v tisknem računu po dogovoru.

Sprejema zadružnike, ki vplačujejo de-
lež po 300 kron po 1 krono na teden, ali
daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obre-
stujejo po 6.15%.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom
položnice na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in
od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih
od 9—12. dopoldne.

Svoji k svojim!
IVAN REBEK
ključarski mojster
Celje. - Poljska ulica št. 14.
Priporoča slavnemu občinstvu
svoje najnovejše in najboljše
aparate za streljanje proti toči.

Grand Hôtel-Restaurant Obelisk
OPČINA
Nova lastnika ravnateljja Berrettini & Cattaneo.
Valikanski vrt in veranda. — Krasen razgled
Izvrstna kuhinja || Pizensko in Kulmbaško pivo.
dobro perskrbljena vsaki čas. || Specialiteta: Kraški teran.
KEGLJIŠČE. — LAWN-TENNIS. — KROGLJIŠČE. — BILJARD. — TELOVADNE PRIPRAVE.
| Telefon št. 657. |
Ob nedeljah in praznikih v lepem vremenu vozne zveze od restavracije „Central Pilsen“ na Opčino.
Najzmernejše cene. Točno postrežbo vodita lastnika-ravnateljja osebno.
Vsakojaka pojasnila daje in slučajna naročila prejme gospod BERRETTINI
„Nova restavracija Centrale Pilsen“, (Trst Via Torrente 10)
z vrtom, kamor ne pride prah, ker je v zavetju. Kegljišče. Kegljišče.
Izvrstna kuhinja dobro perskrbljena vsaki čas. — Poštene cene. — Najtočnejša postrežba.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov
in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke
Czech pri Prostjevi **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga
podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporoča slavnim gasilnim dru-
štvom in zasebnikom brizgalnice
vsake vrste, s patentom proti
zmrzlini in priredbo, da na obe
strani vodo sesajo in mečejo.
Parne brizgalnice, s katerimi za-
moreta že samo dva človeka de-
lati; izučba lahka in brez maši-
nista. Dalje motorne vozove, apar-
ate za acetijski plin, brizgalnice
proti peronospori „Vermorel“ po
16 kron, „Avstria“ po 20 kron
franko na vsako pošto
Kmetijsko orodje. Izdelki so-
lidni, lepi in po ceni. Uzorci in
ceniki brezplačno.
— Ugodni plačilni pogoji —
Spoštovanjem
Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Velika zaloga koles po najnižjih
cenah. Nova
kolesa I. vrste od Kron
75.— više, vže rabljene
kolesa od 65 kron više.
Pneumatiki, dobre vrste K 9.—, Cevi K 5.—
Ceniki gratis. Vsi deli jednako po ceni.

K 18.
Neprekosljiv v svojem delovanju,
najpripravnější šivalni stroj na
roko „The jewel“ šiva vsako snov,
debelo ali tenko in tudi najmoč-
nejše sukno in platno. Cela se-
stava je od železa in jekla, fino
poliran, s premenjavo na zobno kolo, šivan-
kami, posodico, ključem in potevovalec vija-
kov, teža 5 kg. K 18.—. Singerjev za dvojno
sev 36.—

Največja novost! Ilustrovani dunajski koncertni ročni akordeon
dobre sestave in nizke cene veliko zanimanje. Posebno fini akordeon, 10
tipk, 2 registra, 20 dvojnih glasov, 2 pridrževalca, 2 dvojna meha z okovi
od jekla, odprt klavirij od niklja, močan, širok, krusen glas, 35 cm velik
krasen instrument, jamčeno brez napake, 75 najboljših okcv, od niklja,
godba jednaka 2 korom, lahka priučba. Cena s šolo K 9.— na ogled po
povzetju, ako ne ugaja, vrnem denar.

Najnovejše, velika novost! Fotografski popolen stroj gld. 1.90 s
kojim zamore napraviti vsak brez prej-
šne znanosti popolnoma izgotovljene fotografije. Lahka manipulacija, velikost 5x5
Cena kompletne stroja z vsemi potrebnimi in navodilom s krasno škatljico gld.
1.90 Velik stroj z objektivom in neštevilnimi potrebnimi gld 3.—. Za zunanje na-
ročbe se zaračuna zaboj 35 novč.
M. Rundbakin — zaloga
Dunaj. — IX Berggasse 3 — Dunaj.
Ceniki gratis in franko.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.
Novci za vplačila.
V vrednostnih papirjih na V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4% 30-dnevni odkaz 2%
30- " " 3 3/4% 3-mesečni " 2 1/4%
6- " " 2 1/2%
na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih ban-
kovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse
v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno
20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.
Okrožni oddel.
vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih
brez obresti.
Nakaznice
na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavc
Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradee
Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Line, Olomcu,
Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.
Kupnja in prodaja
bitku 1% provizije.
Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.
Predajmi.
Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente
Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih —
provizija po jako umestnih pogojih.
Kreditna pisma na katerokoli mesto.
Vložki v pohranu.
Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
italijanske in italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
kursu.
Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlati da
srebrni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodb i

Tomsig Ludvik
v Gorici, ulica Morelli št. 30.
DELAVNICA
za pozlačevanje in dekoracije.
Sprejema vse v to stroko spadajoče
poprave, toliko za cerkve kolikor za
zasebnike. Velika in izbrana zaloga
latev za okvirje in drugih predmetov
po zelo nizkih cenah.
Jakob Kosmerlj
— TRST —
ulica ss. Martiri št. 16
nasproti Komando Marine.
TRGOVINA
jestvin in kolonijalnega blaga, delikates
in konserv.
Izbor raznih vin in likerjev.
Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2
nasproti ženskem liceju.
Priporočam se p. n. občinstvu in sem
najudanejši
Jakob Kosmerlj.
Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Prvo primorsko podjetje za
razpošiljanje in prevažanje pohištva
Rudolf Exner
Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.
Telefon 847.
Specialno bavljenje za inmagaciniranje
pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na
najboljši način in po zmernih cenah. Nakla-
danje in prevažanje pohištva po železnici in
morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor-
tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici
s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše
konstrukcije.
Sprejemanje posameznih kovčkov, za-
bojev, košev itd. za inmagaciniranje.
Sprejemajo se pošiljave vsake vrste in
kamor si boji.

Važno oznanilo!
Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se
VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE
in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovih
zalogi, analizovana in stavljena pod stalno kontrole
zavoda za kemično analizovanje, ovlaščenega od c. kr.
avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode
in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137.
To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje mini-
sterstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v
resno nevarnost ljudstvo.
Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je
gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nego
da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo
dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizacijski
zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki
so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo
imeti najznejša vina.
CENE:
Istrski teran liter po 32 novč,
Vino iz Kastelov pri Splitu 34 "
Fino vino iz VISA 34 "
Vino Opollo 38 "
Belo vino iz VISA 40 "
Zahtevajte vselej jamstveno znamko.
Josip Tami
ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

Anton Pečenko
Vrtna ulica 10 - GORICA - Vrtna ulica 10.
priporoča
pristna bela in črna vina iz vi-
pavskih, furlanskih, briskih, dal-
matinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po že-
lezniici na vse kraje avstro-ogerske monarhije
v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo po-
šilja tudi uzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

Remeljui v velikem izboru, bukove debel
orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice
za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za
stopnjice.
Cene zmerne.
Viktor Miklavez
v Trstu Via Fonderin št. 10.

M. U. Dr. Ant. Záhorský
priporoča svojo pomoč na porodih, abortih
in vseh ženskih boleznih, kakor: ne-
rednosti v perijodi, krvavenje, beli tok,
neredna lega maternice itd., kakor sploh
v vseh slučajih bolezni.
Ordinuje ulica Carintia št. 8. od
9-11 in od 2-4.

IVAN KRŽE
Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst
Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste
iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla;
velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene
pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo al
tudi brez gobe.

Ugodna prilika.
V ulici Nuova, nasproti lekarni
Zanetti se nahaja velik izbor
NAOČNIKOV
v jeklu, niklu, zlatem aluminiju in
srebru iz najslavnějšíh tovarov s in pe-
riskopičnimi lečami od 25 novč. više.
Naočniki so zdravniško predpisani.
Moderne lorinjete vdlane v žel-
vino kost, dalnogledi za kopno, za po
morju in gledališče.
Termometri za mrzlico, baro-
metri in povekševalne leče po ugod-
nih cenah.
Sprejemajo se poprave.